

MEĐUNARODNI UPITNIK ZA TRAUMU (ITQ) - HRVATSKA INAČICA
THE INTERNATIONAL TRAUMA QUESTIONNAIRE (ITQ) - CROATIAN VERSION

S engleskog jezika prevela: Marina Letica-Crepulja

PREGLED:

Priloženi instrument je kratak, jednostavan, usmjeren samo na sržna obilježja posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP) i kompleksnog PTSP-a (KPTSP) i sadrži jednostavna dijagnostička pravila. ITQ je razvijen u skladu s organizacijskim načelima Međunarodne klasifikacije bolesti (MKB-11) koje je ustanovila Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), a to su: u najvećoj mogućoj mjeri osigurati kliničku korisnost i međunarodnu primjenjivost kroz žarište sržnih simptoma određenog poremećaja. ITQ je slobodno i javno dostupan svim zainteresiranim stranama. Evaluacija instrumenta se nastavlja s obzirom na povezanost s definicijom funkcionalnog oštećenja za PTSP i KPTSP, a također i zbog sadržaja pojedinih stavki jer one vjerojatno mogu biti prediktori različitih ishoda liječenja.

DIJAGNOSTIČKI ALGORITMI su sljedeći:

PTSP. Dijagnoza PTSP-a podrazumijeva prisutnost jednog od dva simptoma iz skupine simptoma: (1) ponovnog proživljavanja ovdje i sada, (2) izbjegavanja i (3) doživljaja sadašnje prijetnje uz prisutnost najmanje jednog pokazatelja funkcionalnog oštećenja povezanog s ovim simptomima. Prisutnost simptoma ili funkcionalnog oštećenja je definirana zbrojem ≥ 2 .

KPTSP. Dijagnoza KPTSP-a podrazumijeva prisutnost jednog od dva simptoma iz svake od tri skupine simptoma PTSP-a (ponovnog proživljavanja ovdje i sada, izbjegavanja i doživljaja sadašnje prijetnje) i jednog od dva simptoma iz svake od tri skupine koji pripadaju Poremećajima u samoorganizaciji (PSO): (1) afektivna disregulacija, (2) negativno samopoimanje i (3) poremećaji u odnosima. Funkcionalno oštećenje se potvrđuje kada je prisutan najmanje jedan pokazatelj funkcionalnog oštećenja povezan sa simptomima PTSP-a i jedan indikator funkcionalnog oštećenja povezan sa simptomima PSO. Prisutnost simptoma ili funkcionalnog oštećenja je definirana zbrojem ≥ 2 .

Osoba može imati ili dijagnozu PTSP ili KPTSP, a ne obje. Ako osoba zadovoljava kriterije za KPTSP, onda ne dobiva i dijagnozu PTSP-a.

Upute za vrednovanje rezultata se nalaze na kraju ovog dokumenta.

REFERENCIJA ZA MJERNI INSTRUMENT je:

Cloitre, M., Shevlin M., Brewin, C.R., Bisson, J.I., Roberts, N.P., Maercker, A., Karatzias, T., Hyland, P. (in press). The International Trauma Questionnaire: Development of a self-report measure of ICD-11 PTSD and Complex PTSD. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. DOI: 10.1111/acps.12956

TEMELJNE PUBLIKACIJE:

Brewin, C. R., Cloitre, M., Hyland, P., Shevlin, M., Maercker, A., Bryant, R. A.,...Reed, G. M. (2017). A review of current evidence regarding the ICD-11 proposals for diagnosing PTSD and complex PTSD. *Clinical Psychology Review*, 58, 1-15. doi: 10.1016/j.cpr.2017.09.001.

Karatzias T., Shevlin M., Fyvie C., Hyland P., Efthymiadou E., Wilson D.,...Cloitre M. (2017). Evidence of distinct profiles of posttraumatic stress disorder (PTSD) and complex posttraumatic stress disorder (CPTSD) based on the new ICD-11 trauma questionnaire (ICD-TQ). *Journal of Affective Disorders*, 207, 181-187. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jad.2016.09.032>

Hyland, P., Shevlin M., Brewin C.R., Cloitre M., Downes A.J., Jumbe, S.,...Roberts, N.P. (2017). Validation of post-traumatic stress disorder (PTSD) and complex PTSD using the International Trauma Questionnaire. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 136, 313-322. doi: 10.1111/acps.12771.

Shevlin, M., Hyland, P., Roberts, N. P., Bisson, J. I., Brewin C.R. & Cloitre M. (2018). A psychometric assessment of Disturbances in Self-Organization symptom indicators for ICD-11 Complex PTSD using the International Trauma Questionnaire, *European Journal of Psychotraumatology*, 9:1, DOI: 10.1080/20008198.2017.1419749

Međunarodni upitnik za traumu

Upute: Molimo Vas da se prisjetite traumatskog iskustva koje je Vas najviše muči i odgovarajte na pitanja vezujući se upravo na to iskustvo.

Kratko opišite taj događaj _____

U kojem vremenskom razdoblju se događaj zbio? (zaokružite jedan odgovor)

- a. unatrag manje od 6 mjeseci
- b. unatrag 6 do 12 mjeseci
- c. unatrag 1 do 5 godina
- d. unatrag 5 do 10 godina
- e. unatrag 10 do 20 godina
- f. unatrag više od 20 godina

U nastavku su opisani neki simptomi koje ljudi ponekad proživljavaju kao odgovor (posljedicu) na traumatski ili stresni životni događaj. Pročitajte pažljivo svaki od njih i zaokružite jedan od brojeva ovisno o tome u kojoj mjeri se to odnosilo na Vas u zadnjih mjesec dana.

	<i>Uopće ne</i>	<i>Malo</i>	<i>Umjereno</i>	<i>Prilično</i>	<i>Jako</i>
P1. Jeste li imali uznemirujuće snove u kojima se odigravao dio traumatskog iskustva ili snove koji su u potpunosti bili povezani sa traumatskim iskustvom?	0	1	2	3	4
P2. Jesu li Vam se u mislima javljale snažne slike ili sjećanja povezana sa traumatskim iskustvom tako da ste pritom imali osjećaj kao da ovdje i sada ponovno proživljate isto?	0	1	2	3	4
P3. Jeste li izbjegavali unutarnje podsjetnike na to iskustvo (npr. misli, osjećaje i tjelesne senzacije)?	0	1	2	3	4
P4. Jeste li izbjegavali vanjske podsjetnike na to iskustvo (npr. ljude, mjesta, razgovore, stvari, aktivnosti i situacije)?	0	1	2	3	4
P5. Jeste li bili pretjerano uzbuđeni i stalno na oprezu?	0	1	2	3	4
P6. Jeste li se osjećali nervozno i planete li lako?	0	1	2	3	4

Jesu li u zadnjih mjesec dana gore spomenuti simptomi:

P7. Imali utjecaja na Vaše odnose s drugim ljudima i društveni život općenito?	0	1	2	3	4
P8. Imali utjecaja na posao ili sposobnost za rad?	0	1	2	3	4
P9. Imali utjecaja na neki drugi važan dio Vašeg života kao što je roditeljstvo, školovanje ili neke druge važne aktivnosti?	0	1	2	3	4

U nastavku su opisani problemi koje ponekad imaju ljudi s iskustvom stresnog ili traumatskog događaja. Pitanja se odnose na načine kako se tipično osjećate, kako tipično razmišljate o sebi, i na način na koji se odnosite prema drugima. Odgovorite koliko se svaka od izjava odnosi na Vas.

	<i>Uopće ne</i>	<i>Malo</i>	<i>Umjereno</i>	<i>Prilično</i>	<i>Jako</i>
C1. Kad sam uznemiren treba mi dugo vremena da se smirim.	0	1	2	3	4
C2. Osjećam se tupo i emocionalno ugašeno.	0	1	2	3	4
C3. Osjećam se neuspješno.	0	1	2	3	4
C4. Osjećam se bezvrijedno.	0	1	2	3	4
C5. Osjećam se otuđen i odvojen od ljudi.	0	1	2	3	4
C6. Teško mi je biti emocionalno blizak s drugim ljudima.	0	1	2	3	4

Koliko su u zadnjih mjesec dana gore navedeni problemi vezani uz emocije, vjerovanja o sebi i odnos s drugima:

C7. Stvorili zabrinutost i nelagodu u odnosima s drugim ljudima i imali utjecaj na društveni život općenito?	0	1	2	3	4
C8. Imali utjecaja na posao ili sposobnost za rad?	0	1	2	3	4
C9. Imali utjecaja na neki drugi važan dio Vašeg života kao što je roditeljstvo, školovanje ili neke druge važne aktivnosti?	0	1	2	3	4

1. Vrednovanje rezultata za dijagnozu PTSP I KPTSP

PTSP

Ako je zadovoljen kriterij P1 ili $P2 \geq 2$ za Ponovno proživljavanje ovdje i sada

(Re-experiencing in the here and now (Re_dx)) I

ako je zadovoljen kriterij P3 ili $P4 \geq 2$ za Izbjegavanje

(Avoidance (Av_dx)) I

ako je zadovoljen kriterij P5 ili $P6 \geq 2$ za Doživljaj sadašnje prijetnje

(Sense of current threat (Th_dx)) I

ako je zadovoljen najmanje jedan od kriterija P7, P8 ili $P9 \geq 2$ za funkcionalno oštećenje povezano s PTSP-om

(PTSD functional impairment (PTSDFI))

Ako su zadovoljeni kriteriji za 'Re_dx' I 'Av_dx' I 'Th_dx' I 'PTSDFI', zadovoljeni su potrebni kriteriji za PTSP.

KPTSP

Ako je zadovoljen kriterij C1 ili $C2 \geq 2$ za Afektivnu disregulaciju

(Affective dysregulation (AD_dx)) I

Ako je zadovoljen kriterij C3 ili $C4 \geq 2$ za Negativno samopoimanje

(Negative self-concept (NSC_dx)) I

ako je zadovoljen kriterij C5 ili $C6 \geq 2$ za Poremećaje u odnosima

(Disturbances in relationships (DR_dx)) I

ako je zadovoljen najmanje jedan od kriterija C7, C8 ili $C9 \geq 2$ za funkcionalno oštećenje povezano s

Poremećajima u samoorganizaciji (PSO) (DSO-functional impairment (DSOFI))

Ako su zadovoljeni kriteriji za 'AD_dx' I 'NSC_dx' I 'DR_dx' I 'DSOFI', zadovoljeni su potrebni kriteriji za PSO.

PTSP se dijagnosticira ako su zadovoljeni kriteriji za PTSP, ali NE za PSO.

KPTSP se dijagnosticira ako su zadovoljeni kriteriji za PTSP I za PSO.

Ako nisu zadovoljeni kriteriji za PTSP ili su zadovoljeni samo za PSO ne može se postaviti dijagnoza.

2. Dimenzijsko vrednovanje rezultata za PTSP i KPTSP.

Rezultat se može izračunati za svaku skupinu simptoma PTSP-a i KPTSP-a. Međusobnim zbrajanjem skupina se može dobiti ukupni rezultat za PTSP i PSO.

PTSP

Rezultat na Likertovoj ljestvici za P1 i P2 = Zbroj za Ponovno proživljavanje ovdje i sada

(Re-experiencing in the here and now (Re))

Rezultat na Likertovoj ljestvici za P3 i P4 = Zbroj za Izbjegavanje

(Avoidance (Av))

Rezultat na Likertovoj ljestvici za P5 i P6 = Zbroj za Doživljaj sadašnje prijetnje

(Sense of current threat (Th))

PTSD rezultat = Ukupni zbroj Re, Av i Th

PSO

Rezultat na Likertovoj ljestvici za C1 i C2 = Zbroj za Afektivnu disregulaciju

(Affective dysregulation (AD))

Rezultat na Likertovoj ljestvici za C3 i C4 = Zbroj za Negativno samopoimanje

(Negative self-concept (NSC))

Rezultat na Likertovoj ljestvici za C5 i C6 = Zbroj za Poremećaje u odnosima

(Disturbances in relationships (DR))

PSO rezultat = Ukupni zbroj AD, NSC i DR